

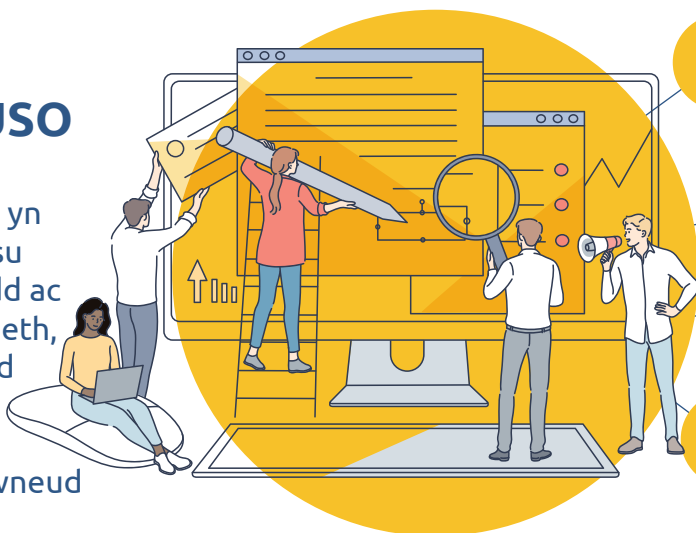
MAE'R PECYN ADNODDAU HWN A DDATBLYGWYD GAN UNED ATAL TRAIS CYMRU YN EICH HELPU I GYNNWYS GWERTHUSIAD YN EICH PROSIECT ATAL TRAIS.

Mae'n bwysig cynnwys gwerthusiad er mwyn deall a yw eich prosiect yn gweithio.

DARLLENWCH Y PECYN ADNODDAU LLAWN YMA:

BETH YW GWERTHUSO

Mae gwerthuso yn broses sy'n asesu gwerth, ansawdd ac effaith gwasanaeth, rhaglen, ymyriad neu brosiect. Drwy werthuso mae modd i ni wneud y canlynol:

Sicrhau bod ymyriadau yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn cael eu harwain gan ddata

Asesu a yw rhaglen yn mynd yn ei blaen yn unol â'r bwriad ac yn cyflawni amcanion

Nodi manteision a methiannau unrhyw raglen, a nodi meysydd i'w gwella

Llywio prosesau gwneud penderfyniadau, gan gynnwys penderfyniadau ynghylch cyllid, cynaliadwyedd, uwchraddio a chyflwyno'n ehangach

MATHAU O WERTHUSO

Mae sawl math o werthuso y gellir ei gyflawni, ac mae nodau gwahanol gan bob un ohonynt. Y prif fathau yw:

GWERTHUSO PROSESAU:

Mae'n dangos yr hyn sy'n gweithio'n dda am y rhaglen a'r hyn nad yw'n gweithio. Dylid ymgysylltu â phob rhanddeiliad er mwyn deall ansawdd ac effeithlonrwydd y broses o gyflawni'r rhaglen, o safbwynt darparwyr y gwasanaeth a'r defnyddwyr.

GWERTHUSO CANLYNIADAU:

Mae'n dangos pa mor effeithiol yw rhaglen drwy fesur canlyniadau gweithgareddau er mwyn gweld i ba raddau y mae'r amcanion yn cael eu cyflawni.

DIFFINIO EICH YMYRIAD

Wrth lunio gwerthusiad, mae'n bwysig eich bod yn meithrin dealltwriaeth gynhwysfawr o'r ymyriad rydych yn ei ddarparu. Bydd model rhesymeg yn eich galluogi i ddiffinio gweithgareddau unrhyw ymyriad yn glir yn ogystal â'r canlyniadau rydych am eu cyflawni, a fydd yn llywio amcanion y gwerthusiad.

CYNLLUNIO GWERTHUSIAD

Dylid datblygu cynllun gwerthuso clir ar ddechrau'r rhaglen a dylid dilyn y model rhesymeg a'r ddamcaniaeth newid. Mae angen i werthusiadau gael y canlynol:

Nodau ac amcanion penodol

Cyfranogiad rhanddeiliaid

Diben a ffocws clir

Dulliau gweithredu cymysg, yn ddelfrydol

Amserlen glir

Terfynau amser adrodd clir a chynlluniau rhannu gwybodaeth clir

Defnyddiwch Re-Aim i deilwra eich gwerthusiad:

C

CWMPAS

Pa mor bell yw cwmpas yr ymyriad?

E

EFFEITHIOLRWYDD

Beth yw effaith yr ymyriad?

M

MABWYSIADU

Nifer o leoliadau/gwasan aethau sy'n dechrau rhaglen

G

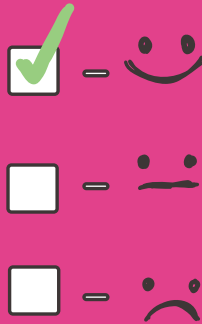
GWEITHREDU

Beth yw'r ymateb i'r ymyriad?

C

CYNNAL

A gaiff y canlyniadau sy'n gysylltiedig â'r rhaglen eu cynnal?

NODI MESURAU CANLYNIADAU

Er mwyn nodi canlyniadau, mae'n hanfodol bod nodau clir gan y rhaglen y gellir eu mesur yn hawdd.

- Cyraeddadwy,
- Amserol,
- Mesuradwy,
- Penodol
- Uchelgeisiol a Synhwyrol

CASGLU DATA

Mae'n bwysig ystyried pryd i gasglu data, gan bwy, a pha waith dadansoddi y bydd y data hyn yn ei lywio fel rhan o unrhyw gynllun gwerthuso.

Er mwyn **gwerthuso prosesau**, gellir casglu data ansoddol gan ychydig o gyfranogwyr sy'n cynrychioli gwahanol randdeiliaid drwy gyfweiliadau neu grwpiau ffocws.

Er mwyn **gwerthuso canlyniadau**, gellir casglu data gan yr holl gyfranogwyr, neu hapddetholiad o gyfranogwyr cyn ac ar ôl iddynt gymryd rhan mewn rhaglen drwy gynnal arolygiadau.

Gall **data a gesglir yn rheolaidd** helpu i lywio'r gwaith o werthuso prosesau a chanlyniadau.

LLYWODRAETHU A MOESEG

Mae'n rhaid i gynllun gwerthuso ystyried y goblygiadau moesegol sydd ynghlwm wrth wneud gwaith gwerthuso. Mae'n bwysig gwneud y canlynol:

Lleihau'r risg o niwed gymaint â phosibl (ystyried anghenion diogelu)

Sicrhau cydsyniad gwirfoddol a gwybodus ar gyfer cymryd rhan yn y gwerthusiad

Cydymffurfio ag anghenion llywodraethu sefydliadol a deddfwriaethol a pholisïau diogelu data

Sicrhau bod cyfranogwyr yn ymwybodol o derfynau cyfrinachedd ac unrhyw amgylchiadau eithriadol lle mae modd torri cyfrinachedd

Sicrhau bod y gwerthusiad yn deg ac yn gyfiawn (gan gasglu'r data sydd eu hangen yn unig)

lechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

PHI | Public Health
Institute
LIVERPOOL JOHN MOORES UNIVERSITY

LIVERPOOL
JOHN MOORES
UNIVERSITY

Uned Atal Trais
Violence Prevention Unit